

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer

In stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnistvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga

„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

□ □ □ □ □

Nekaj o gospodarskih razmerah Št. Vida in njegove okolice.

Govoril nadučitelj Janko Žirovnik na »Kmetijskem sestanku« na Trati »pri Žibertu« dne 22. septembra 1907.

V Št. Vidu in njegovi okolici žive večinoma poljedelci. Rokodelcev je sploh za potrebo, le mizarjev je nenavadno veliko, posebno v Vižmarjih. A tudi po drugih vaseh jih je čez domačo potrebo.

Poljedelci ob sami kmetiji precej težko izhajajo. Potrebe imajo večje, nego so jih imeli kdaj, cene pridelkov pa padajo. Živina ima res nekaj cene, ki pa koristi več mesarju, kakor pa kmetu. Žlahtno sadje je tudi precej dražje nego je bilo kdaj. A imamo ga še vse premalo posejanega, kar ga pa imamo, mu pa skoro nič ne strežemo. — Zito, krompir, zelje, repa in sploh taki pridelki so pa skoro na pol cenejši, nego so bili na pr. pred štiri-desetimi leti. Temu nasprotno je pa s kmetijskimi delavci. Dninarjev skoro dobiti ni, dobrih poslov pa tudi manjka. Dekla je imela nekdanj 60 K in kako ruto. Danes pa ima vsaka pestunja 100 K, a dekle, ki opravljajo krave, imajo pa že po 180 do 200 K. Ista je s hlapci, če kdo še sploh dobi kacega pripravnega. A pri nas je zanje križ, ker vse sili le v mesto.

Dobro izučeni in spretni ljudje res dobe v mestu boljše službe nego na deželi. Zato si pa tudi opomorejo in razmerno dobro živijo. Njih zgled je pa potegnil za seboj tudi neizučene in manj spretni, ker bi pač vsakdo rad dobro živel. Toda taki ljudje pa ne morejo dobiti dobrih služb in morajo toraj

biti z malim zaslužkom zadovoljni. Imajo torej veliko potreb pa malo zaslužka. Potem se pa na ves svet jezé in rajši stradajo, kakor pa da bi ostali na deželi, kjer bi bil pri kmetu lahko najmanj trikrat na dan siti. Včasih so rekli: »Kdor hoče iti na Dunaj, naj pusti trebuh zunaj.« V naših razmerah bi se to reklo: »Kdor danes hoče iti v mesto in tam dobro izhajati, ta mora imeti res talent za to.« Vsak pa nima talenta in zato naj tudi vsak ne sili v mesto. Veliko bolj zadovoljen in zdrav bo na deželi, ako opravlja kmečka dela ali pa se dobro izučí kacega rokodelstva in se ga vestno drži. Seveda na kmetih tudi ne sme imeti mestnih potreb. Saj se že izhaja brez njih! Ko bo končno urejen osem- ali deveturni delavnik, bodo mali rokodelci še kmetu lahko kaj pomagali. Potem si bosta pa s kmetom dobra prijatelja, ker bo kmet imel v potrebi vsaj kacega delavca pri rokah, katerega bo tudi rad pošteno plačal.

To je ena stran težav na kmetiji. Druga stran je pa kmetova okornost in nezavednost. Opozarjam samo na tisto žalostno »mlečno vojsko.« Ves svet hiti naprej. Vsak stan se uči in vežba, da more zadostiti potrebam časa. A kmet čaka in čaka in še dostikrat po strani gleda tiste, ki ga izpodbujajo k napredku. Dosti slab bi bil mizar, ki bi ne poznal materiala, iz katerega izdeluje mizarske izdelke, t. j. lesa. Ravno tako slab je pa tudi kmet, ki ne pozna materiala, t. j. zemlje, iz katerega on dobiva svoje dohodke. Koliko je pa kmetov, ki resnično poznajo to zemljo? Leta in leta je manj redilnih snovi vozil na njive v podobi gnoja, kakor pa jih je vozil z njiv v podobi raznih pridelkov. Še bolj pa je vozil s travnikov, a na travnike pa skoro nič. Zdaj pa toži, da mu izsesana zemlja ne rodi! Če je kup še tako velik, se ven-

darle zmanjša, če vedno z njega jemljemo več, nego pa dodajamo. Pa se izgovarjajo: gnoj je drag! Da, drag je gnoj, ker je tudi res veliko vreden. Zato pa dober gospodar skrbno čuva, da se mu ga nič ne izkadi in nič ne izgubi.

Toda koliko je pa tako dobrih in umnih gospodarjev, ki bi imeli gnojšča res pravilno urejena in bi ne izpuščali n. pr. gnojnice v tla ali pa celo — na cesto? Lahko se reče, da gospodarji, ki nimajo pravilno urejenih hlevov in gnojšč, vržejo vsako leto najmanj za 100 K gnoja — proč. — Lahko se pa tudi reče, da se je v preteklih desetih letih že veliko izboljšalo gospodarstvo tudi v tem oziru in kakor vse kaže, se bo v prihodnjih desetih letih še veliko več. Vendar je ves ta napredek veliko prepočasen. Kmet se mora učiti na vseh straneh, da se bo končno izpoznal, kje in kako mu je zastaviti, da bo izboljšal in pomnožil svoje pridelke. Boljši pridelki imajo boljše ceno in večja množica bo več vrgla.

Samo malo zgleda: Včasih so prodajali teleta — bolje rečeno — mačke — ki so vrgle 10 do 20 gld. Danes umni kmetovalci prodajo teleta po 50 do 70 gld. Voli navadne rumene pasme doraščajo 6 let, simodolci pa 3 do 4 leta, pa vržejo 500 do 600 K. — Z eno besedo, kmet se mora učiti, kakor se uči dandanes obrtnik. Začne naj pa že pri otrocih, kakor hitro se nekoliko navadijo poskušati, to je navadno že z 9. ali 10. letom. Sploh naj porabi vsako priliko, da bo kaj pridobil za svoj stan. Potem bo pa gotovo boljše izhajal, kakor pa izhaja danes, ko se more šele tisti obdržati na površju, ki ima pridne otroke. Kdor pa more delati s tujimi ljudmi, pa leze v — dolgove in torej v gotovo pogubo. — Toliko torej o naših kmetih.

Dalje prih.

PODLISTEK.

Slavnostni govor

ob odkritju Vegovega spomenika v Moravčah dne 16. septembra 1906.

Govoril in za očetnico slavnosti priobčil Makso Pirnat.

Od mladosti je bil priden študent.
Val. Vodnik.

Vehovčev Jurče iz Zagorice se odpravlja prvič v ljubljanske šole. Skrbna mati zлага v malo škri-njico najpotrebnejšo obleko. Deček pa pohiti na domače njive in senožeti, da še enkrat pregleda kraje, kjer so mu tekla leta zlate mladosti. V krogu ga obstopijo sestrice pa tovariši, s katerimi je skupaj pasel domačo goved. Ura slovesa je napočila. Deček seže domaćim v roke, mati ga prekriža — in Jurče odide v daljino, megleno Ljubljano, katero je tolikokrat opazoval tam z brega nad domačo hišo.

Mladenič, podajaš se na dolgo, na nevarnosti polno pot! Ali dosežeš svoj namen, ali se pogubiš v tujini? Ne boj se, saj te spremlja materin blagoslov; od narave si prejel bistro glavico, krasi te zlato slovensko srce, navdaja te veselje do dela, do učenja. Ni te strah truda in naporov, saj dobro veš, kako težko se služi kruh. V znamenju dela in truda boš premagal vse težave, vse ovire.

In tako se je zgodilo. Jurče je postal izvrsten dijak. Trda je bila izpočetka, hudo se je bilo pri-

vaditi šoli, kjer ni bilo čuti domačega glasu, kjer je gospodovala nemščina in latinščina. Marljivi Juri se ni zbal. Neumorno se je učil, pridobil si ljubezen sošolcev, odprla so se mu srca učiteljev, posebno se je prikupil profesorju Maffei-ju, ki je zasledil v mladem Vengu nenavaden talent za računstvo in ga vsega navdusil za ta predmet. S časom se je dalo kaj prislužiti in si tako olajšati življenje.

Leta 1775. dovrši Vega z izvrstnim uspehom tedanje srednješolske nauke.

Kjer zadene, iskra šine,
šest jih pade, kjer porine.
Ivan Vesel - Koseski.

Vojaski stan — prelep stan! Vojak posveti svoje telo in svojo dušo brambi domovine. Kaj se pravi biti vojak, to veste vi, možje, ki ste se borili na Laškem ali v Bosni in Hercegovini za dom in cesarja; to ve ta ali oni starec, ki se je udeleževal bojev v vihnem letu 1848. Kroglice so vam švigale nad glavami, bombe so padale okrog vas, kresale so sovražne sablje; vam ni upadel pogum; slovenske matere sinovi ste se bili vsekdar junaski, neustrašeno.

Tak junak in vojak je bil tudi Juri Vega. Srce ga je gnalo, kakor pravi sam, da si je izvolil vojaski stan. Izpolnjeval je zvesto težke svoje dolžnosti. Udeležil se je nešteti bojov in prask; obnašal se je vsekdar kakor pravi korenjak; da, v

nekaterih bitkah je bil prav on tisti, ki je največ pripomogel, da so zmagali naši.

Leta 1789. se je udeležil pod slavnim Laudonom obleganja Belega grada. Ondi mu izroče vodstvo nekaterih možnarskih baterij. Vega tako neusmiljeno pošilja bombe v mesto, da se nepričakovano vda. Narodna pesem poje o Lavdonu:

Cesarski bombe mečejo,
se Turki z grada vlečejo.

Te besede so kakor malaršč zložene na Vega.

Pred Belim gradom pokaže Vega prvič svojo izvanredno srčnost. Gre v okope, kamor večkrat padejo sovražnikove bombe. Ko ga ni celi dve uri nazaj, pošljejo oficirji nekaj podčastnikov in vojakov, da ga poiščejo. Najdejo ga sedečega v prekopu, kjer je ves zamišljen v svoje račune, dasi je blizu njega udarila in razletela sovražnikova bomba.

Štiri leta pozneje so se bojevali Avstrijci ob reki Renu. Skušali so vzeti trdnjavo Fort Louis, stoječo sredi Rena, o kateri so vsi mislili, da je nepremagljiva. Vega je dokazal nasprotno. Napravil je poseben načrt za obleganje. Dne 12. septembra leta 1793. okrog polnoči začne streljati v trdnjavo; gosto se usipljejo granate nanjo, na več krajih nastane požar, največji in najlepši del mesta je kup razvalin in pepela. Dne 13. septembra prosi so-vražna posadka premirja in 14. se vda.

O Božiču istega leta se proslavi Vega po čudoviti neustrašljivosti. Francozje silno pritiskajo na našo posadko v okopih poleg mesta Manheima,

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

(Nadaljevanje.)

3. Stroji.

a) Nekoliko zgodovine.*)

Moderna tehnika se je pričela razvijati koncem 18. stoletja (predilni in parni stroj), potem je nastal zopet nekak presledek do l. 1830., spopolnjevala se je v dobi železničnih gradb (1840—1860) in dospela okoli 1870. in v poznejših letih na svojo sedanjo višino.

Pač je veter najcenejši vir sile, toda uporabiti se ne more dosti, ker ne veje enakomerno. (Mlin na veter ima le 77 delovnih dni v letu). Ladije jadrnice se morajo zato vedno bolj umikati parnikom. Evropska trgovska mornarica je štela l. 1875. še jadrnice z 12 milijoni ton proti trem milijonom ton parnikov, toda l. 1902. samo še 7 milijonov proti 22 milijonom ton parnikov. Tudi voda kot vir sile ima marsikatero napako, ker je njena uporaba odvisna od vremena in letnega časa; razen tega pa potrebuje visokega padca, da se večkrat z obrtom ni možno preseliti na tak kraj. Električna pa kljubuje lahko vsem tem nepravilnostim, ker se sila lahko zbira in se oddaja na velike daljave.

Z iznajdbami James Watta (1764, 1782) se pričena doba para. Z njegovim parnim strojem se je prihranilo že precej kuriva; toda stroj se je vedno izboljševal. Izumitelj lokomotive je Jurij Stephenson (1825), parne ladije Robert Fulton (1807) in parnika na vijak Erikson (1827).

Do leta 1850. so se gradili parni stroji do 30 konjskih sil, sedaj jih imamo že s 15.000 konjskimi silami in se rabi pri njih proti l. 1850. le $\frac{1}{30}$ premoga. Proti vodi in vetru ima parna sila to prednost, da ni vezana na poseben kraj in odvisna samo od cene kuriva. Ker se za kurivo rabi večinoma premog, se bliža vedno bolj nevarnost, da sčasoma usahnejo viri, v katerih se dobiva premog. Že sedaj ga nadomestuje ponekod petrolej, bencin, segreti zrak ali vodni pritisk. Električna v družbi z magnetizmom se pa še vedno izpopolnjuje. V prvi vrsti se rabi še vedno za razsvetljavo (tudi na Kranjskem imamo že mnogo mest z električno razsvetljavo), toda tudi kot vir sile si pridobiva vedno širjih tal.

Kako so se izpreminjale te sile (voda, par, električna), tako se je pri proizvodnji vršil preobrat za preobratom z različnimi iznajdbami. Pri tekstilni industriji omenjamo letkalčev čolniček, mehanske stave, ki so se najprej uporabljale pri bombaževini in se izredno brzo širile, da se je l. 1895. v Evropi naštel že 75 milijonov vreten za bombaževino, in se raztegnile tudi na tkanje lanene preje in volne. Od l. 1846. se uporabljajo šivalni stroji, l. 1877. jih je bilo na vsem svetu 4 milijone.

Pri fužinarstvu opazujemo prvi napredek v 18. stoletju, ko so se povečali plavži in sta se pričela rabiti premog in koks namesto oglja. Bunsen, Siemens, Bessemer, Martin so imena, ki pomenjajo vsako zase naravnost pre-

*) Po Fiedlerju.

na levi strani Rena. V smrtni nevarnosti se Vega parkrat prepelje čez Ren in toliko časa zadržuje sovražnika, da s silno težavo spravi čez zamrzli Ren topove. Nihče drugi si ni upal storiti tega. Naš Vega je šel brez strahu v največjo nevarnost.

Posebno se odlikuje Vega jeseni leta 1795. pri Manheimu. S topovi, ki jih da uliti po svojem načrtu, prežene Francoze iz imenovanega mesta.

* * *

Dalje prih.

Kaj ve gospod Skribar o starem drevoredu.

«Enkrat v boljnih časih sem se sprehajal po starem drevoredu meninčebinič, misleč, meninčebinič namerjujoč. Včasih pa, kadar človek ravno nič ne namerja, na kaj nameri in včasih hočejo bogovi, da človek več vidi in sliši, kakor bi hotel, in tako se je zgodilo tudi meni. Ta stari drevored je namreč tako zavil v zeleno goščavo, da se komaj deset korakov vidi naprej, človek bi včasih mislil, zdaj sem sam, pa ni res. Za kakim drevesom tiči skrat, ki vse vidi in vse sliši. Jaz sicer nisem

ne poredni skrat
ne deseti brat,

vendar dostikrat zvem po desetobratnem receptu zanimive stvari, ki morajo hočeš-nočeš v mojo malho. Iz te malhe je tudi tole:

Dve dekleti, obe še precej mladi, se sprehajata po drevoredu. Ena se smeje, druga pa joka.

kucijo v fužinarstvu. Ko se je moglo jeklo pridobiti naravnost in v velikih množinah, od tedaj se je pričela prava revolucija na polju železne industrije (1879—1880). Prodnacija surovega železa z jeklom vred se je zvišala od 12 milijonov ton l. 1870., na 27 milijonov ton l. 1890.

Pa tudi pri kemičnih obratih (papirna industrija, tiskarne, razsvetljava), prometnih obratih in pri kmetijstvu (umetno gnojenje, melioracije, poljedelski stroji, racionalna reja) se je z različnimi iznajdbami v teku zadnjega polstoletja izvršil ogromen napredek.

b) Narodno-gospodarski pomen strojev.

Delitev dela je napredovala le v onih industrijah, v katerih se uporabljajo stroji. Stroji se pa morejo rabiti samo tam, kjer se delo lahko razdeli v enostavna, enakomerna dejanja. Zato ima stroj največji pomen pri prometu. Promet je pa v ozki zvezi s trgovino, na katero sicer drugače ne upliva posebno močno napredek v tehniki, ki se je pa ravno z napredkom v prometu razširila v svetovno, mednarodno. Velike važnosti je stroj pri obrtu, zlasti še pri tekstilni industriji. Pri rudarstvu izvršuje glavno delo rudar, postranska dela stroj. Tudi pri kovinski industriji je še velikega pomena ročno delo, posebno glede finih izdelkov. Pri poljedelstvu, gozdarstvu in hišnem gospodarstvu stroj primeroma ni toliko pomena, brez pomena je pri umetniku.

Koristi, ki jih donša uporaba stroja, moremo prav preceniti šele, če se v duhu pomaknemo nazaj v dobo, ko so se še vse dobrine izdelovale z roko ali z orodjem, ki je povečevalo moč človeških udov. Najtežavnejša dela, ki so človeka približala živini, opravlja stroj z lahkoto. Omenimo le delo rimskih sužnjev, ki so gonili mlinke kamene, ujetnike na galerah, pihče v glažutah i. t. d. Koliko je pa del, katerih bi človek sam ali s pomočjo živali sploh ne mogel izvršiti, če bi mu ne pomagal stroj! (Veliko kladvo v tovarni za kovine napravi s težo 8 do 10.000 kg 200—300 udarcev v eni minuti; s strojem se dolžina 1 milimetra razdeli v 30.000 enakih delov; s stroji, s katerimi se tiskajo železnični vozni listki, se napravijo do 70.000 komadov na dan). In vendar se pri vsej hitrosti, s katero dela stroj, dela vedno enako; utrujenosti, kakršno občuti vsako živo bitje, stroj ne pozna. S strojem se more vsak izdelek neskončno pomnožiti. S tiskovnim strojem more sedaj 10 stavcev in 5 tiskarjev napraviti toliko, kakor pred petimi stoletji 200—300.000 prepisovalcev (kopistov). To je pa tudi vzrok, da tam, kjer se morejo rabiti stroji in so surovine poceni, z uvedbo strojev cene izdelkom na neverjeten način padejo. Če je imel kdo v srednjem veku, ko so pisali knjige le po samostanih, kakih 50 zvezkov, imel je že celo premoženje; danes se dobe vsi Šekspirjevi zbrani spisi za par kron.

Kljub tej naravnosti ogromni koristi, ki nam jo dajo stroji, so se vendar pri vseh iznajdbah pojavili razni predsodki pri ljudeh, ki so večkrat celo s silo hoteli preprečiti, da bi se uvedli stroji v kakem podjetju. Tako so zahtevali prepisovalci, da naj se prvi knjigotiskar naravnost iz cerkve izobči, na Nizozemskem so ribiči razdejali prve parnike, na Harzu je morala policija sčistiti iznajditelja lesenega mehu, da bi ga ne pobili raz-

jarjeni delavci, ki so izdelovali usnjene mehove za pihanje.

To nasprotovanje si lahko razlagamo. Saj neposredno res vzame vsaka iznajdba pri strojih nekaterim delavcem zaslužek, ki so ga imeli dosedaj. Toda to ne traja vedno, saj so človeške potrebe neskončne in čim več se izdeluje, tem raznovrstnejše želje ima človek, ki jih skuša uresničiti. Če par nogavic stane le 1 krono, dočim je poprej, ko se še ni delalo s strojem, stal 3 krone, si bo marsikdo za preostajajoč denar nabavil kaj drugega ali pa kupil 3 pare nogavic. Kakor smo že zgoraj omenili, napravi nekaj tiskarjev sedaj toliko, kakor v srednjem veku več stotisoč kopistov. In vendar je dandanes na tisoče več ljudi, ki imajo opraviti s tiskom (pisanjem), kakor v srednjem veku. Poleg tega pa ne smemo prezreti, da se za izdelovanje in popravljanje, kakor tudi za upravljanje strojev rabi na stotisoče delavcev, ki bi se sicer morali pečati s čim drugim.

Nasprotniki strojem in velikemu obratu sploh, ki ga posebno označuje delo s stroji, so tudi mali obrtniki, češ, da jim dela veliko konkurenco. Tudi to se nam zdi pretirano. Res je, da se s stroji izdeluje ceneje, kakor sploh veliki obrat more delati ceneje, ali zato je po našem mnenju edina rešitev, da se mali obrat približuje velikemu obratu — da se družijo posamezni obrati in s tem dobe ugodnosti velikega obrata pri nakupovanju surovin, pri uporabi strojev in pri razpečevanju izdelkov. Socijalne nepravilnosti, ki so nastale zlasti v velikih industrijskih središčih, so pač deloma posledice uporabe strojev, toda na drugi strani ima zopet prav narodno-gospodarski pisatelj Bastiat, ko pravi, da dandanes v dobi strojev in najnavadnejši delavec več izdelkov uporablja in potroši na dan, kakor bi jih mogel izdelati v tisočih letih, če bi delal sam.

Posledice moderne velike tehnike (povzdiga splošnega blagostanja, lahek promet, razširjajoča se izobrazba, finejši užitek življenja) občutijo tudi delavci. Sicer pa opozarjamo na to, kar smo zapisali pri delitvi dela, ki je skoro nerazdružno zvezano s porabo strojev. Dalje prih.

Zemljiško razdolževanje na Slovenskem s konverzijo (prenašanjem) denarnih dolgov.

Zemljišča in druge nepremičnine v Avstriji so preobložene z dolgovi, ki so znašali še nedavno okroglo 11.000.000.000 kron (t. j. enajst milijard). V naših slovenskih pokrajinah so bili in so še ti dolgovi ogromni, n. pr. Štajerska jih ima okroglo 700.000.000 K (700 milijonov kron), Koroška skoro 200 milijonov kron in Kranjska ne dosti manj, tako da pride n. pr. na Štajerskem na vsak kvadratni meter zemlje poprek 3 h dolga, na Koroškem in Kranjskem pa 2 h. Res se zemljiško-vknjiženi dolgovi tudi vračajo, ali vendar presegajo na novo intabulirani dolgovi vsako leto izbrisane ali plačane terjatve. Tako se je n. pr. l. 1904, iz katere dobe so se priobčile v tej zadevi zadnji statistični izkazi, v Avstriji vknjižilo 1120 milijonov kron, izknjižilo le 720 milijonov kron, t. j. za 400 milijonov kron so dobila zemljišča več bremen, in sicer na Štajerskem 14 milijonov, na Koroškem 5, na Kranjskem 4, v Trstu 7, na Goriskem 3 in v Istri 5 milijonov kron več. Četudi so ta zemljišča obremenjena zelo visoka, vendar so ta števila v resnici nekoliko manjša, ker se vsako zemljiško-vknjiženo breme ne izknjiži takoj, ko je bilo deloma ali po-

Kakšen kontrast, — si mislim — videti dve ženski skupaj v dveh tako zanimivih situacijah, to ni karsibodi. — Tukaj se gre za nekaj — si mislim — in prav sem imel — res se je šlo za nekaj, za neko imenitno stvar, namreč: «Katero vodi za nos, mene ali tebe?»

Tako je namreč vprašala ona, ki se je smejala. «Katero vodi za nos» — pravi žalostno druga — «o tem ni govora, kako le zamoreš o njem misliti kaj takega —»

Aha tukaj se gre tudi za nekaj, ki se imenuje on — o blažena sveta trojica — v nebesih sem te vesel, na tem puklastem svetu pa vidim sveto dvojico rajše — sicer pa se vedno bojim katastrofe, ker nimam bogvekakoli močne živce in me kar elektrizira, če vidim, da kdo seže v tuje lase — posebno če so prav pripravno dolge, pri kratkih se kaj tacega itak ne zgodi.

«Kako morem misliti kaj takega» — pravi prva — «kakor bi bilo to, kar je najlažje, najtežje mogoče — dijak — saj veš, kaj so dijaki.»

«Nikar vendar tako ne govori, mene tako boli srce!»

«Naj te le boli, če si tako neumna, vidiš jaz pa nisem!»

«Ti — ti, ki nimaš nobenih čutil!»

«Nikar me ne jezi! Jaz, pa nimam čutil — imam jih ali ne za takega metuljčka!»

«Kaj zopet praviš, za tacega metuljčka, vsaj pred menoj ga ne smeš žaliti, ali pa je najino prijateljstvo pri kraju.»

«Naj pa bo — vsaj ti itak nisi prava prijateljica, ko imaš tako malo srca. Vsaj veš, kako me more užaliti taka novica; on — on, pa za teboj hodi, to ti niti ne verjamem. Beži, beži, nevoščljiva si mi, zato ga hočeš očrniti pred menoj; ali nikar ne misli, da sem tako neumna, sama se hočem prepričati in če bi bilo tudi res, jaz vem, da ljubi samo mene — veš, samo mene!»

«Dobro, dobro, ker si že tako kratkovidna, vidiš, tukaj je list, ki sem ga prejela od njega in ti ga lahko prečitam: «Preljuba, zlata moja Nina! Odkar so moje presrečne oči zagledale tvoj vilin stas, tvoje rožnate lice; odkar so moja ušesa zaslišala slavčovo melodijo tvoje glaske, ne najde moje srce več pokoja, ne najde moja duša več zaželenega miru! Dan in noč me muči edina misel, videti te, slišati tvojo sladko govorico — angelček moj! Kako hrepenim po trenutku, da pričaplja tvoja vitka nožica po belem pesku. Čakal te bom na zadnji klopici, dušica moja — oh nikar mi ne odreci — pridi — pridi, moja golobičica! Tvoj zvesti golobček te čaka z razprostrtima rokama, da te sprejme v naročje, da te pritisne na hrepeneče srce!»

No, sem si mislil, zdaj pride lasanje, pa ni prišlo.

«Nezaslišano, nezaslišano» — zavpije druga, in zopet začne jokati. «Vidiš, ravno tako je pisal meni, ali pa se s teboj samo norčuje.»

«Potem se je pa tudi s teboj norčeval,» pravi zopet prva, «vidiš, takile so dijaki, pa jim še kaj verjemi, če hočeš.»

polnoma plačano, zlasti se pri amortizacijskem vračevanju izknjiži celi dolg šele po preteku dolgih let, čeravno je velik del bil veliki prej poravnani. Upati je, da hipotekno zadolževanje ne bode v bodoče rastle, zlasti na denarnem zadolževanju te vrste. Dolgovi se bodo sicer delali v bodoče; vendar se bode ljudstvo vsled vedno večjega števila posojilnic rajše posluževalo osebnega kredita, ki je cenejši in pri posojilnicah običajnejši. Ker pa raste v poslednjem času na nepričakovani način vrednost zemljišč, zato se bode tudi v bodoče na hipoteke vedno večje in večje svote posojevalo. Morebiti se bode sedanji običaj, po katerem se že 30kratna svota posodi na katastralni čisti donesek, še prekosil in se bode sčasoma znabiti 40krat tako velika svota posojevala. (Zdaj sicer še ne, ker v Evropi ni veliko denarja in še ta je drag.) Kljub temu moramo odsvetovati, da ljudstvo z denarnim izposojilom preveč svoja zemljišča obremeni. N. pr. l. 1904 se je na Štajerskem na zemljišča in hiše intabuliralo 35 milijonov kron, na Koroskem 9, na Kranjskem 3, v Trstu 11, na Goriskem 5, v Istri 7 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Kar pride na ta način*) dolgovi v zemljiške knjige, to je vselej z velikimi stroški združeno.

Stroški za intabulacije so namreč veliki, ker stanejo kolki mnogo, in ker notarji in odvetniki, ki običajno vknjiženje izvršujejo, po svojih tarifnih dokaj računajo.

Enaki stroški zadenejo dolžnika tudi takrat, kadar dolgove izpravlja in odstranjuje iz zemljiških knjig. Najhuje pa tlačijo visoke obresti. Navadno se sicer jemljejo pri hipoteknih posojilih nižje obresti kakor pri osebnem kreditu; vendar so tudi pri intabulacijah v Avstriji previsoke obresti, posebno v Galiciji in Bukovini, kjer so se še l. 1904 vknjižile 6—7%, 7—8%, 8—10%, in 10—12% obresti. In še celo v slovenskih pokrajinah so bile previsoke obresti. N. pr. na Štajerskem so se omenjeno leto v 81 slučajih vknjižile 6—12% obresti, na Koroskem pa je v 7 slučajih, na Kranjskem v 106 in na Primorskem**) v 380 slučajih. Koliko je bilo takih slučajev v prejšnjih letih, o tem nimamo podatkov, gotovo pa vsako prejšnje leto veliko več, ker je bil v letih pred 1904 dražji denar, ki ga je bilo pa v l. 1904 in 1905 in do najnovejšega časa dosti po nizkih cenah v svetovnem prometu.

Visoke obresti pa težijo dolžnika, kakor teži težak kamen, ki si ga človek naprti na rame. Zato se trudijo dolžniki, da plačajo prejkoprej visokobrestne dolgove. Ako jim pa to ni mogoče, si pa prizadevajo, dobiti posojilo za nižje obrestovanje. Ta manipulacija se zove konverzija (prenašanje) dolgovi in se izplača, ako niso s tem preveliki stroški združeni in ne preveč pisarij in zavlačanja. V tej zadevi smo dobili mesto prejšnjih postav, ki so bile v slednjih točkah res neokretne; nov zakon, z dne 22. februarja 1907, št. 49 drž. zakonika. Po tem zakonu ni nič več treba, kakor po prejšnjih zakonih, za vsak posamni slučaj prositi finančne direkcije oproščenja od predpisanih, dokaj visokih pristojbin za intabulacijo prenešenih hipoteknih dolgovi. Vsak denarni zavod ima pravico, da se intabulira za svoto, s katero je on plačal že vknjiženi dolg, na isto mesto, na katerem je bil dolg,

*) Dolgovi in bremena pridejo v zemljiške knjige tudi vsled neplačanih kupnin, vsled zapuščen, po raznih pogodbah i. t. d.

**) V Istri so še posebno visoke obresti.

ki je zdaj plačan. Toda pogoj je ta, da se mora posoditi denar le za pokritje starega dolga in to najmanj za dobo šest let. Drugi pogoj je v tem, da se da ali novo posojilo na najmanj za $\frac{1}{4}$ % nižje obrestovanje ali na amortizacijo, t. j. da se z vsakoletnimi (poluletnimi) obrestmi odplača tudi nekaj kapitala, tako da se dolg od strani upnika ne more odpovedati, ako le dolžnik redno obresti in letna odplačila (anuitete) poravnava. Za taka prenašanja zemljiških dolgovi so po novem zakonu silno majhni stroški in znašajo le 6—7 K (za kolke, ako se pisarije nič ne računijo), in to tudi tedaj, če je dolg, ki se prenaša, še tako visok.

Konec prih.

Tedenski sejem v Kranju dne 23. septembra 1907. Prignalo se je — konj, 16 glav domače goveje živine, 32 glav hrvaške goveje živine, — domačih telet, — hrvaških telet, 15 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — koza, — domači kozli, — hrvaških kozlov, — domačih ovca in — hrvaških ovca. — Pšenica K 10.75, proso K 7.—, rž K 8.50, oves K 8.—, ajda K 9.25, fižol ribničan K 12, mandalon K 9.50, koks 12.50 in krompir 4.— za 50 kg.

Dobavni razpis. C. kr. trgovsko ministrstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da si namerava c. kr. ministrstvo za domobrambo pri malih obrtniških zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete, kakor: vsakovrstne čevlje, bluže, hlače, jermena, taske i. dr. Dobave se morejo udeležiti le mojstri in jim je na prosto voljo dano dobave se udeležiti ali kot član pristojne, na podlagi obrtnega reda obstoječe obrtne zadrage, ali kot član kake obstoječe ali se snujoče pridobinske zadrage, ali pa tudi samostojno. Ponudbe je najkasneje do 18. novembra 1907, 12. ure opoldne pri c. kr. ministrstvu za domobrambo na Dunaju vložiti. Razglas, obsegajoč vse tozadevne podrobnosti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Umetnost in književnost

□□□□

Občni zbor pevskega zbora „Narodne čitalnice“ v Kranju.

Občni zbor pevskega zbora „Narodne čitalnice“ v Kranju se je vršil v sredo, dne 25. t. m., ob pol 9. uri v veliki dvorani „Narodne čitalnice“.

V imenu čitalniškega odbora je iskreno pozdravil v častnem številu zastopane pevke in pevce profesor Makso Pirnat in povdarjal, da naj skuša čitalniški pevski zbor razširiti svoje delovanje tudi izven mej mesta Kranja in po svoje pripomoči, da se vzbudi zanimanje za lepo pevsko umetnost tudi med kmečkim prebivalstvom.

G. Vilko Rus, pevodvaja čitalniškega zbora, razvije nato obširno sliko o zborovem delovanju v letu 1906/7. Njegovim skrbno in temeljito sestavljenim izvajanjem posnemamo tele podatke: Dne 16. februarja 1907 je priredil zbor veliki koncert v Sokolovi dvorani, in sicer v prid pevskemu fondu. Dne 14. aprila t. l. je zbor sodeloval pri sijajni Gregorčičevi slavnosti, katero so napravila v Sokolovi dvorani vsa napredna društva v Kranju. Dne 14. julija t. l. se je zbor udeležil slavnostnega po-

laganja temeljnega kamna za slovensko šolo v St. Jakobu v Rožu, zapel eno pesem pri dopoldanski slavnosti, popoldne pa priredil v ondolnem „Narodnem domu“ ljudski koncert skupno s pevskega društva „Področica“ in „Drava“ ter s pevskim zborom iz Gorice. Zbor je bil tudi naprošen, da priredi koncert na Blejskem jezeru o priliki bivanja angleških častnikov na Bledu; ta koncert je pa moral izostati zaradi slabega vremena. Zbor se je z žalostinkami poslovil od svojih sočlanov, oziroma podpornikov gospodov: Janka Črneti, Karla Floriana in Janeza Sumija. Na čast sočlanicam gospicam: Gusti Peterlinovi, Anici Mayrjevi, Iv. Tepljevi in gospe Zofiji Pučnik-Guzeljevi je priredil zbor o priliki njih poroke vrlo uspele podoknice. Zbor je sodeloval pri sestankih Gorenjskega Sokola, pri občnem zboru „Narodne čitalnice“ in pri veliki veselici Kranjske planinske podružnice v „Zvezdi“ dne 2. junija t. l. Ob veteranski slavnosti dne 29. junija t. l. zbor, dasi naprošen, ni mogel prevzeti petja, ker je bila ta dan večina pevcev in pevk odsotna. — Zboru je na razpolago čitalniški muzikalični arhiv, ki se je v tekočem letu izdatno pomnožil po nakupu in daritvah. — Zbor šteje danes 15 ženskih in 19 moških glasov. Moški zbor je imel 61, ženski 16 in mešani 12 vaj. — Tekom leta se je ustanovil poseben pevski odsek, ki je izdelal natančni pevski red, katerega se mora držati vsak član pevskega zbora; ta red je odobril čitalniški odbor in moški zbor. — Člani pevskega odseka so gospodje: Janez Pirc, Vilko Rus, Janez Schwarz, gospa Zofija Peterlinova in gospica Ana Mally. — Zborove prireditve so našle simpatičen odmev v raznih domačih listih („Gorenjec“, „Slovenski Narod“, „Edinost“, „Mir“, „Slovenec“ in „Laibacher Zeitung“), za kar jim bode izrečena dolžna zahvala.

Zborov blagajnik, gospod Janez Pirc je poročal o denarnem stanju pevskega fonda. Dohodki znašajo 869.10 K, stroški 464.64 K, torej ostane v blagajni ostanek 404.46 K, ki je plodonosno naložen v kranjski mestni hranilnici.

Za pregledovalce računov se izvolila na predlog g. Zdravka Novaka vzklikoma gđ. Alba Tavčar in g. France Stirn.

Gospod Vilko Rus poroča nato o načrtu za delovanje pevskega zbora v letu 1907/8. Zbor se bo učil v prvi vrsti modernih domačih skladb (Ferdo Ivanec, Jakob Aljaž, Anton Foerster i. t. d.) ter se bo intenzivneje kakor doslej bavil s hrvaškimi, srbskimi in češkimi glasbenimi proizvodi. Zeleti je, da se naš pevski zbor pomnoži. Zbor je osnovan popolnoma na demokratični podlagi; vsakemu je vanj vstop prost, kdor ima veselje in nadarjenost za petje. Skušali se bodo prirediti v bodoče pevski izleti v kranjsko okolico. Ustanovi se tudi teoretična glasbena šola, v kateri se bodo poučevali v temeljnih glasbenih pojmihi oni novinci, ki preje niso imeli prilike, da bi bili obiskovali katerikoli pevski pouk. Teorija se bo poučevala ob torkih zvečer; ženski zbor bo imel kakor doslej svoje vaje ob sredah zvečer ob 8. uri, moški pa ob sobotah ob taisti uri.

Pri slučajnostih je izrazil g. Zdravko Novak željo, naj bi pristopili v krog čitalniških pevcev nekateri gospodje, ki so pevsko jako nadarjeni, pa so se odslej odtegovali pevskemu zboru čitalnice. Gosp. France Ivanec poda nekatere nasvete glede enakomerne udeležbe moških pevcev.

«Naj bo — ! Torej pisal ti je, to je enkrat res, to je prav njegova pisava, ali to še ni znamenje, da je mene zapustil, morebiti pa samo tebe vleče za nos!» —

«Pojdi, no; bodi, no, pametna; tebe in mene za nos vleče — to je pa res, — nikar vendar ne jokaj radi enega ničvredneža; bodi taka kakor jaz, vidis jaz se pa smejem — saj ni sam na svetu.»

«Ti si lahkomišljena, jaz pa nisem in ne morem biti. Pri tebi je ljubezen površna stvar, pri meni pa se vkorenini tako globoko. Oh, ko bi ti vedela, kako ga ljubim in on mi tako vrača ljubezen, jaz ne morem več živeti brez njega, edino z njim zamorem biti srečna — edino z njim — on — ali pa nobeden — oh, moj Francelj, kako ima lepo počesane dolge lase, prav kakor kakšen umetnik.»

«Ne bodi, no, tako neumna, iz te moke ne bo nikdar kruha. Rajši se spravi nad kakšnega uradnika, ali pa če imaš srečo nad kakšnega profesorja. Pri teh že vsaj nekam kaže, pri teh ima človek vsaj malo upanja, in če te eden ali drugi misli samo potegniti, mu pa „Laufpas“ daš, kaj je lažjega. Pri dijaku pa čakaj in čakaj in staraj se — nazadnje te pa šele na cedilu pusti in drugo vzame.»

«Reci, kar hočeš. Čakala ga bom, mojega Francelja in prepovedala mu bom, tebi pisari, saj vem, da je to le za kratek čas napravil. Vsaj se vidi, kako ti piše — angelček moj!»

«Vidis, tukaj imaš najboljši dokaz. Taki so ti mladi gospodje, se govoril ni z menoj, mi pa že piše: dušica moja; kaj pa hočeš več? Ne mislijo resno in jim tudi ni zameriti, ker so mladi in svobodni.

Kdo od njih pa misli na zakon, vsaj bi bilo tudi zastoj.»

«O, to pa nikar ne govori. — Ravno on mi je zadnjič tako lepo pripovedoval, kako lepa bode bodočnost.»

«In ti mu vse verjameš, — ali si na možgane vdarjena.»

«Nič nisem na možgane vdarjena; zdaj je v sedmi šoli, črez eno leto pojde na Dunaj — po štirih letih pa pride nazaj, gospod v cilindru in jaz bom nevesta.»

«Če hočeš imeti gospoda v cilindru, pa ni treba čakati 5 let ali pa še delj; v Ljubljani je dosti nobel flakarjev v cilindrih — ti, kot pestunja si lahko zadovoljna — !»

«Že vidim, da mi na vsak način hočeš enega obesiti na vrat, da on tebi ostane — pa ne bo nič — !»

«Saj mi ni treba šele tebe zanj prositi, ali hočeš brati še eno pismo od njega.»

«Ne, to ni mogoče — nočem več slišati, če ne mi poči srce — oh, moje ubogo srce — ne, beri, beri, vse hočem vedeti — o ti ničvrednež — tako plačuješ ti mojo ljubezen! —»

«Slušaj, draga Nina, pa se drži za srce, da se ne zgodi kaka nesreča. Jaz ne maram biti kriva tvoji smrti.»

«Hudobnica!»

«Sem pa hudobnica, če ti dam dober svet. Torej poslušaj.»

«Dušica draga!»

Zakaj nisi prišla? Če bi ti vedela, kaj so bili zame oni trenotki čakanja — cela večnost — dolga

večnost brez konca in kraja. Zdelo se mi je, da sem na pragu raja — in le ti lepa devotka si zamogla prikriti večnost in me popeljati v raj blaženosti — večno lepe ljubezni. Zakaj se nisi prikazala? Pričakoval sem te — srce mi je hotelo razgnati od močnih udarcev — in nje ni — in nje ni. O, kruta usoda — ni je več sreče zame na svetu. — Pridi — miljenica moja — edina zvezda na horizontu vseh mojih misli in čutil, — pridi in utolazi srce. Mrtev sem brez tebe — neutешljivo je moje srce. Če me ne uslišiš — ljubeznjiva vila — bom moral iskati tolažbe v hladnih valovih deroče Save!»

«Moj Bog — kaj praviš, Nina — zaradi tebe se hoče vtopiti!»

«Vidis, kako si otročja — vse verjameš. Zdaj se boš pa vendar potolazila, če ti nekaj povem!»

«No, povej, povej, hitro!»

«Če bi ne bila moja prijateljica, bi te pustila pri tvojem prepričanju, vendar pa se lahko zaneses na mojo besedo, Nina, to je vse: lari fari! —»

«Kaj res — to vse ni res, oh, kako sem srečna!»

«O, ne, res je že, samo jaz sem bila zadosti neumna, da sem ga šla čakati, — on pa ni nobenkrat prišel — samo norce je bril z mano!» —

«Torej, Nina, ker si ti tako odkritosrčna, ti pa jaz tudi resnico povem, meni je ravno tako naredil, ta ničvrednež — čakaj, ti bova že pokazale —; obe vodi za nos!»

Prijeli sta se za roki in po belem pesku je šla Nina na svoj dom — odšla je Nina — in ljubav obeh je bila ugnana.

A. G.

Končno izreče prof. Makso Pirnat g. pevo-
vodja Vilku Rusu iskreno zahvalo za njegovo
vtrajno in požrtvovalno delovanje, in da duška
svojemu prepričanju, da bo čitalniški pevski zbor
tudi v prihodnjem letu dosegel novih uspehov pod
modrim in spretnim vodstvom našega priljubljenega
pevovodja g. Vilka Rusa.

«Glasbena Matica» v Ljubljani je izdala o
35. društvenem letu 1906/7 izvestje, ki je je se-
stavil društveni predsednik profesor Anton Štrifof.
Vsebina je sledeča: I. Splošni podatki o društvu.
II. Zapisnik o rednem običnem zboru. III. «Glas-
bena Matica» kot glasbeno-literarni zavod. IV. «Glas-
bena Matica» kot glasbena šola. 1. Učiteljstvo. 2.
Učni načrt. 3. Imenik gojencev po abecednem redu.
4. Imenik gojencev po predmetih, razredih in učiteljih.
5. Statistika glasbene šole. 6. Naznanila za
pričetek prihodnjega šolskega leta. V. «Glasbena
Matica» kot koncertni zavod. 1. Sodelavci pri kon-
certih. 2. Koncertni sporedi. 3. Izvenkoncertni in
zabavni nastopi pevskega zbora. 4. Statistika pevskega
zbora. VI. «Glasbena Matica» kot
glasbena knjižnica. VII. Društveno vodstvo.

V Kranju, dne 28. septembra.

Državni zbor bo sklican na 10. oktobra t. l.,
da bo mogel ministrski predsednik Beck isti dan,
kakor Wekerle v ogrskem, tudi v avstrijskem par-
lamentu poročati o stanju pogodbenih pogajanj.
— Proračun za leto 1908, bo predložen zbornici
dne 20. oktobra. Proračun kaže majhen prebitek.
— Češki in poljski listi so jako nezadovoljni, da
se skliče državni zbor tako hitro, ker je s tem
zopet onemogočeno resno delo deželnih zborov.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru uganjajo
klerikalci grdo hinavščino glede splošne in enake
volilne pravice. Slavní Gessmann je pripravil načrt
za splošno in enako volilno pravico, ali le za pe-
sek v oči, kajti načrt so klerikalci odklonili ter se
izrekli za splošno kurijo, ki je pa atentat na tiste
sloje, ki nimajo doslej volilne pravice za deželni
zbor. Pogoj za volilno pravico je triletno bivanje
v kakem kraju, volilno pravico naj imajo le «Ge-
meindemitglieder», to je oni, ki bivajo tam tri
leta, imajo ali domovinsko pravico, ali posestvo,
ali plačajo kak direktni davek. — Iz tega se vidi,
kako sleparijo klerikalci s splošno in enako volilno
pravico in kake volilne «reformne» so jim pri srcu!

V Mariboru so zborovali v nedeljo delegatje
uslužbencev južne železnice. Sklenili so, da perso-
nalna komisija uradnikov in drugih uslužbencev se
ne sme toliko časa pogajati z upravo, dokler ta
ne prične pogajanj z zaupniki uslužbencev. Poga-
janja pa morajo biti izvršena še ta teden. Reso-
lucija je že izročena generalnemu ravnatelju južne
železnice.

Godovi prihodnjega tedna:

29. Mihael, Voja, Bogomir; 30. Jeronim, Je-
kica, Jeronima; 1. oktobra Remigij, Pribimir, Bla-
žena; 2. Leodegar, Čudislava, Miran, Vojslav;
3. Kandid, Petna, Vitomir, Jaromir; 4. Francišek
Seraf, Stanislava, Tegodrag; 5. Placid, Vratoslav,
Mojmir.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

30. na Dovjem, v Mengišu in Lescah; 5. v
Trzinu.

Novičar. ■ ■ ■

Vabilo na naročbo. Opozarjamo, da se je pričelo
zadnje četrtletje in prosimo vse one, ki so z naročnino
še na dolgu, da tisto čimprej poravnajo. Somiš-
ljenike pa uljudno prosimo, da marljivo agitirajo
za naš list.

Občinske volitve v Trzinu so se vršile mi-
noli četrtek, in sicer so dopoldne v tretjem raz-
redu, kateri je bil doslej v slovenskih rokah, zma-
gali Slovenci z večino 50 glasov. Volitve se je
udeležila komaj polovica volilcev. V četrtek po-
poldne sta volila prvi in drugi razred. V drugem
razredu so zmagali Nemci s 7 proti 3 glasovom,
v prvem tudi Nemci z 18 proti 12 glasovom.
Proti izvolitvi v prvem razredu se vložil ugovor.
Prosimo natančnejšega poročila.

Seja občinskega odbora radovljanskega dne
27. t. m. Navzočih 12 odbornikov. Predseduje župan
g. dr. Vilfan. — Župan pozdravi navzočega g.
glavarja — za napeljavo vodovoda v učiteljsko
hišo se preskrbi načrt. — Poroča se o akciji trgo-
vske zbornice v Ljubljani radi telefonskega omrežja
na Gorenjskem. — Glede ponudbe g. Frana Zu-
panca o oddaji električnega toka se sklene, da ob-
činski odbor dovoli električno napeljavo po mestu
in da se zaveže vzeti za javno razsvetljavo mesta
2 obločnici in 25 žarnic. — Za kanalizacijo mesta
in javno kopelj se naroči županstvu, da takoj pre-
skrbi potrebne načrte. Na glavnem trgu naj se po-
stavi monumentalni vodnjak iz kamna v spomin
radovljanske rojakinje, gospe Josipine Hočvarje v
Krškem po načrtu radovljanskega umetnika g. Ivana
Vurnika.

Učiteljska vest. Pomožni učitelj na III. mestni
deski ljudski šoli v Ljubljani g. Viktor Mihelič,

je imenovan za provizoričnega učitelja v Št. Vidu
nad Ljubljano.

Pokopali so danes g. Ivana Kötla, pismonosa
in posestnika v Kranju. N. v m. p.!

Zimski vozni red na gorenjski progi Ljubljana-
Trbiž objavljamo na drugem mestu. Od 1. oktobra
naprej vozi še vedno dvanajst osebni vlakov, kakor
poprej, ob ravno istem času kakor v poletnem času.

Predsednikom «Slov. Matice» je izvoljen pro-
fesor dr. Fr. Ilesič.

Potrjena izvolitev. Cesar je potrdil izvolitev
deželnega glavarja Otona pl. Detele za predse-
dnika kmetijske družbe kranjske.

Zažgal je neznan človek koč Marije Ber-
gant v Dvorjah pri Kranju. Škode je 1000 K. Zgo-
relo je tudi nekaj denarja.

Odličen gost. Dne 19. t. m. je prišel generalni
armadni nadzornik ekscelenc baron Evgen Al-
bort za daljši obisk na Gorenjsko in se je nastanil
v letovišču gosp. Valentina Sturma v Poljčah, kamor
prihaja redno vsako leto, ker mu kraj in okolica jako
ugaja.

Letni živinski sejem bo v petek dne 4. oktobra
v Selcih pri Škofji Loki, na katerega se kmetovalci
in živinski kupci opozarjajo. Isti dan bo tudi ži-
vinska razstava za plemenske krave bike in telice.

Vremenska opazovalnica v Kranju je zazna-
movala za mesec avgust 8 dni z dežjem, 23 dni
pa brez dežja. Padavina je dosegla najvišjo stopinjo
dne 23. avgusta z 20.4 mm; najmanj padavine je
bilo dne 31. avgusta z 9.6 mm. Najvišjo tempe-
raturu so imeli v Kranju v avgustu dne 18. z
24.6 stopinj Celzija, najnižjo pa dne 4. avgusta z
15.0 stopinj Celzija. Srednja mesečna temperatura
je znašala 19.1 stopinj. Dnevi z gromom so bili 3.

Brzjav na Jesenicah. Dne 24. septembra
t. l. uvedla se je pri c. kr. poštne uradu Jese-
nice 2 (kraj) brzjavna služba.

Razmere bohinjako-bistriške. Piše se od tam:
Meseca maja letos bi se imele vršiti občinske vo-
litve na Bohinjski Bistrici. Ker pa morda razmere
dobro ugajajo županstvu, se zdaj ni teh volitev.
Občinski odborniki, glavni njih voditelj župnik Pi-
ber, hodijo v občinske pogoste seje kadit tabak in
k temu imenitnemu kadenju iz malih pipic povabi
g. župana na povelj Pibra tudi g. okrajnega gla-
varja Detelo. Gospod Piber hoče biti vse, ker mora
vse vedeti, vse urediti, vse sprejeti, vse odsloviti,
vse prenočiti, dajati hrano potujočim gostom in
postane večkrat izvožček iz same dobrohotnosti, da
ne bi kdo drugi kaj zaslužil. Med tem svojim veli-
kanskim naporim delom se tudi še briga za svo-
jega brata ubeglega Matevža, da mu dela račune,
naroča blago in kot tihi kompanion agitira za nje-
govo prodajalno. Kakor ima pa Piber rad druge
ljudi, ne mara kapelana, zato opravlja službo le
sam, kadar ima ravno čas in če ne pride kaj dru-
gega vmes. Kaj mu mar, če je treba bolniku na
smrtno uro duhovnika iz daljne fare, kakor se je
to zgodilo pred petimi tedni, ko so morali revni
sorodniki neke bolnice celo v Podbrdo na Primor-
sko brzojaviti po župnika. Pibrov kolega g. župnik
Berlic v Srednji vasi pa je celo toliko prijazen,
da vedno pazi na došle goste v Srednji vasi in jih
povabi na večerjo ter prenočišče in to menda iz
same prijaznosti v olajšanje srednjevaških gostil-
ničarjem, da jim ne delajo došli potniki kakih sit-
nosti v gostilni, da jim ne bi kdo pustil kaj ne-
ljubega denarja, ker se tega ti reveži močno boje
kakor davčnega izterjevalca, ko ni s čim davka
plačati. Gospod Berlic nadzoruje celo še nekaj malih,
po konsumnem društvu ne še pokončanih trgovin,
da ne smejo drugim iti kupovat kot le v konzum,
kateri tako dobro uspeva, da je imel v letu 1906
celih 79 K, recí sedemdesetdevet kron čistega pre-
bitka. Ljudje tako govore, da gre še vedno po
Oblakovem zistemu dobiček v zlati mošnjček. Sveti
Martin je bil dober mož ali sv. Lovrenc je pa na-
redil Oblaku konec, pa mu bo menda tudi ubil
vere lonec. — Naval tujcev je grozen v Bohinju,
samo da še veliko manjka udobnosti, kakor sence,
kopališča in več takih potrebnih stvari, kar bi se
vendar moralo napraviti poprej, kakor pa ubogati
hotel «St. Johann am See», ki gleda Slovence ka-
kor pse.

Vinsko trgatvev priredi telovadno društvo
«Sokol» na Jesenicah dne 29. septembra 1907 v
restavraciji pri «Sokolu» na Jesenicah (stara kolo-
dvorska restavracija). Spored: 1. Prihod viničaric
in viničarjev; 2. Govor župana in navodilo trgatve;
3. Vinska trgatve; 4. Petje, šaljiva pošta, prosta
zabava in ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina
40 vin. za osebo. Skrbjeno bo za dobro pijačo,
kakor tudi za mrzla in gorka jedila. Točil se bo
vinski most. K obilni udeležbi vabi s sokolskim
Na zdar.

Združeni pekovski mojstri z Javornika, Gro-
belj, Save, Jesenic in Hrušice so vsled podražanja
moke pričeli z dnem 27. septembra t. l. prodajati
za 20 vinarjev namesto 7 le 6 kosov drobnega pe-
civa. Vsakršni odstotki odpadejo popolnoma. Do-
mači kruh, ki se donša k pekom za peči, se ra-
čuna odslej po 10 vin. komad, in sicer do 4 kg;
kar je več kakor 4 kg, se napravita iz tistega dva
po 10 vinarjev komad.

Na Jesenicah je umrla gospa Jeva Podpečnik,
rojena Pristov, mati g. med. dr. Antona Podpeč-
nika na Dunaju. N. v m. p.!

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Savo,
Javornik in Koroško Belo se je osnovala 15. sep-

tembra t. l. Ko se je vsled hujšanja klerikalnih
odbornikov sklenilo razpustiti poprejšnjo podružnico,
se je med resnično narodnimi močmi, osobito med
narodnim delavstvom začela takoj agitacija za osno-
vanje nove podružnice. Izvoljeni so v nov odbor
sledeči gg.: Franc Smrekar, predsednikom, Franc
Trojar, tajnikom, Jože Božič blagajnikom; odborni-
kom so izvoljeni gg.: Karel Lorenc, Franc Potoč-
nik, Urban Ravhekar, Peter Prevc, Franc Mencinger,
Jakob Stupnikar. Da bo podružnica dobro delovala,
nam je porok odbor, kjer sede močje z odločno
narodno čutečim srcem. Vesel pojav je tudi to, da
je takoj pri ustanovnem shodu pristopilo 61 članov.
— Oblak je šel mimo in solnce svetleje sije. Go-
spodje brezdomovinci, pride čas in je že blizu, ko
vas bo sodil narod!

Sirovine! Kateremu planincu ni znan Aljažev
stolp vrhu orjaskega Triglava! Ta stolp je pravi
spomenik planinstva v Julijskih Alpah in najlepši
spomin za turistično delovanje našega župnika
Aljaža. Stolp je zavetišče, kakršnega ni nikjer v
Alpah. Odzunaj je imel stolp, ki je bil postavljen
po zaslugah g. župnika Jakoba Aljaža, napis: Al-
jažev stolp, in v njem je hranilo Slovensko pla-
ninsko društvo svojo spominsko knjigo. Začetkom
septembra pa je došla vest, da je Aljažev stolp
poškodovan. Prepričali smo se, da je neki zlobnež
izbil ž njega več napisnih črk, posebno tistih, ki
označujejo napis za slovenski napis. Hkratu smo
se preverili, da je izginila tudi spominska knjiga
iz stolpa. Krivca, ki je pokvaril napis in odnesel
slovensko knjigo, bo težko izslediti. Moralnega
krivca pa vsekakor poznamo, in ta je nestrpni
nemški šovinizem, ki se hoče po planinah, koder
živi samo slovenski rod, z nemškimi imeni in na-
pisi šopiriti in vsak znak slovenskega delovanja
zatreti. Le pogledimo, kako napada nemškonacionalni
list «Grazer Tagblatt» slovensko planinsko društvo
in kako kliče na bojkot naših planinskih koč! In
vendar ne nastopa slovensko planinsko društvo
šovinistično, marveč oskrbuje svoje kočee vestno in
skrbno kot vsakemu turistu pristopna zavetišča, v
katerih ne žalimo nobene narodnosti. Nedavno je
tudi list «Mitteilungen des Deutsch-österreichischen
Alpenvereines» v 15. letosnji številki napadel de-
lovanje našega društva, smisel njegovo delovanje
in namigaval, da bode nemško-avstrijsko
planinsko društvo v bodoče v javnosti
bolj kazalo znake svojega delovanja,
torej nemški značaj dotičnih naprav, in se je tudi
bahal z uspešnim germaniziranjem slovenskih imen
v Karavankah (naj se primerjajo popolnoma ne-
znana, a od Nemcev sedaj dosledno rabljena imena
Kahlkogel za Golico, Rosenkogel za Roščico i. t. d.).
Taki pozivi na bojkot slovenskih naprav rodijo seveda
take divjaske izbruhe, kakršen se je pripetil na
čestitljivem Aljaževem stolpu. Ali je to pravi način
planinskega delovanja, naj presoja širša javnost.
S takimi nastopi pa kažejo Nemci, da jim ni za
to, da bi zares gojili turistiko, nego da se hočejo
le vsesati v naš život in vtisniti našim planinskim
krajem popolnoma nemški pečat. Domačini in
posebno javni zastopi v naših planinskih pokrajinah,
pazite na to razdirajoče delovanje nemškega pla-
ninskega društva, katerega zaupniki so naše domače
poturice v Ljubljani profesor Vesel, dr. Roschnik,
prof. Belar, trgovec Ječminek ...!

Uboj — klerikalizem. O tem uboju smo že
zadnjič poročali na kratko. Sedaj beremo v «Sl. N.»
še naslednje: V nedeljo, 15. t. m., komaj dobro
v mraku, so poslali v Javorjah v Poljanski dolini
nad Škofjo Loko zopet enega na drugi svet —
ubili so ga. Žalostno za kraj, kakor za nas sploh,
da se mora pisati kaj takega. Javorje je skozinsko
klerikalen kraj, ali bolje duševno daleč, daleč za-
ostal kraj, ki se lahko ponaša z vsakovrstnimi Ma-
rijinimi družbami, tretjimi redi in bratovščinami, a
z ničemer drugim! Kraj tedaj, kjer je župnik popoln
gospodar, brez ugovora, kot nekak paša, ki striže
in molze ter ožema svoje ovce, kakorkoli hoče ter
zlaga lepe denarce v «Kranjski sparkasi». V takem
kraju bi človek mislil, da se živi v največji čednosti
in po vseh božjih postavah v najlepši bratski lju-
bezni. Pričakovali bi kaj takega, če se dalje po-
misli, da je župnik tako mogočen, da celo odbira
svatom osebe, ki zavzemajo na svatovščini častna
mesta, da odloča svojo starikavo kuharico za dru-
žico nevesti v svrhu, da se ne zgodi kako pohuj-
šanje na svatovščini in to brez ugovora. Vendar
življenje teh ljudi je vse drugačno. To nam ka-
žejo omenjeni dogodki in tudi razne uradne knjige
v župnišču. Poboji v tem kraju so nekaj navad-
nega. Če bi hoteli poseči nekoliko nazaj, bi razkrili
žalostno zgodovino. Tudi nedeljski uboj, in sicer
do mrtvega, nudi žalostno sliko. Udarci s sekiro
so bili namenjeni drugi osebi in ne ubitemu. Ubi-
jalec se je imel že pred dlje časom poročiti, a radi
intrig in župnikovega vmešavanja, se to ni zgodilo
in se najbrž več ne zgodi, četudi je poroštvo
tukaj ... Če bi bil fant oženjen, bi se morda in
najbrž ne bil zgodil ta uboj. Kdo je kriv? No,
pa ne sodimo in ne obsojamo ljudstva. Res ni na
pravi poti, a kje iskati vzrokov? Nikjer drugod,
kot v tistem prokletem mračnjstvu, nazadnjstvu,
ki se imenuje tudi klerikalizem. Ta je vsega kriv,
da se ljudstvo ne strezne, da se ne more povzpeti
na višjo stopnjo, tako da bi se moglo zavedati
dolžnosti do bližnjega in spoznati, da so uboji in
poboji, ki so mu zdaj v ponos, nekaj zverinskega,
da ne rečemo hujšega. Ta kraj, ki ima okrog 200

šolodolžnih otrok, je bil dosedaj brez šole; imel je le neko zasilno šolo v župnišču, a kakšna je bila, o tem niti govoriti ni treba. Sedanjega ljudstva je nad 80%, ki ne zna ne brati, ne pisati. Ni čuda, če se gode take reči. In če dalje razmotrivamo besede »prezaslužnega« poslanca železnice po škofje-loškem okraju, Demšarja, ko je na shodu v Ja-vorjah zaklical pred volitvami: »Ali je treba tukaj vam šole? Mar bi vam napravili boljšo pot!« — potem tudi ni čudno, da je tako in tudi ni upati, da bi bilo kmalu boljše. Privoščimo tudi gospodu Demšarju vse te glasove, bil je menda soglasno izvoljen po župnikovem ukazu in ker je župnik popisal vse glasovnice. Staro, a resnično je spo-znanje, da, kjer je ljudstvo najbolj katoliško, tam je tudi najbolj sirovo. Drugače tudi ne more biti, drugega pouka tako ne sliši kot v cerkvi, a tu ni »pouk« nič drugega kot samo hujskanje, zabav-ljanje in politiziranje. In dokler bo tako, jih bodo že ša Javorci nekaj vsako leto spravili na oni svet. In svega tega je vzrok zaostalost, katero znajo go-tovi krogi imenitno vzdrževati v blage namene svoje — mošnje. Navadno se pravi temu klerika-lizem.

Današnji številki je priležena okrožnica tu-kajšnje nove trgovine s čevlji i. t. d. trdke Janko Pollak v Kranju Glavni trg, šte. 192.

Na japonski bojni ladji »Kašima« je dne 9. t. m. počil velik naboj, vsled česar je bilo 40 častni-kov in mornarjev deloma ubitih, deloma pa ranjenih.

Listnica uredništva.

— Pismo iz Škofje Loke prihodnjič! — Valek: Prejeli. Hvala! Pride na vrsto.

Prostoren lokal v Kranju

na glavnem trgu s šupo, dvoriščem in skladiščem, popolnoma nanovo urejen, pripraven za vsako trgo-vino, se takoj za več let in po nizki ceni

odda.

Natančneje se izve pri

170

**Lovrencu Rebolju
v Kranju.**

Loterijska srečka dne 21. septembra t. l.

Gradec 28 60 23 9 24

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri naku-povanju sladne kave izrečno po-udarjati ime »Kathreiner« ?

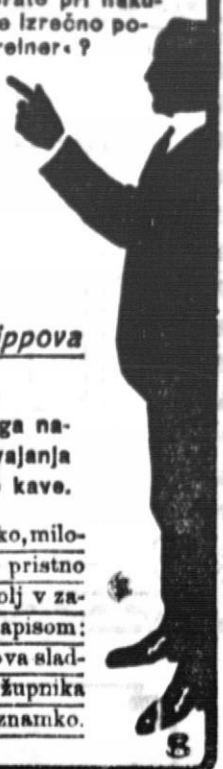
Ker se Vam sicer uteg-ne prmeriti, da do-bite manj vreden po-snemek brez vsehrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

**Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava**

Ima apričo posebnega na-člna svojega proizvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milo-stiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v za-prtihih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova slad-na kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Meblirana

162—1

SOBA

se takoj odda na glavnem trgu hiš. št. 129.

Kovačnica

za kakega kovača ali pilarja s sta-novanjem, se takoj odda. Vpraša naj se pri Matiju Ōrnetu v Kranju, Ko-kriško predmestje 8.

164 3—1

Učenca

ki ima vsaj dva razreda srednje šole, sprejme takoj trdka 167 3—1

Magda Rant v Kranju.

Dr. Edvard Globočnik

odpotuje

od 1. do 12. oktobra.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znaneem pre-tužno vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, ded, brat, tast in stric gospod

Ivan Kōstl
pismonoša in posestnik

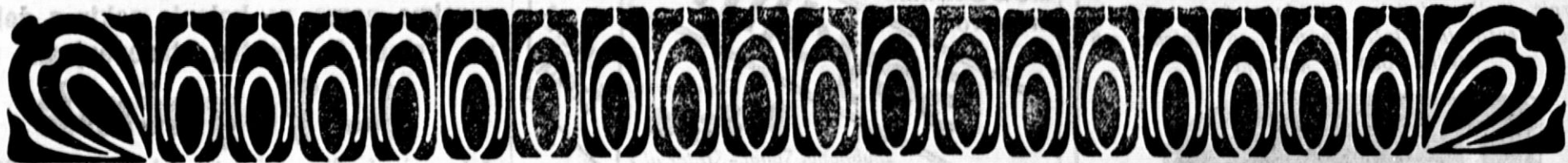
danes, dne 26. septembra 1907, ob pol 6. uri popoldne, v 59. letu svoje sta-rosti, po dolgi in mučni bolezn, pre-viden s sv. zakramenti za umirajočee, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega boče v so-boto, dne 28. septembra 1907 ob 1/2 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. 168

Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači farni cerkvi.

KRANJ, 3. septembra 1907.

Žalujoči ostali.

Javna zahvala in priporočilo.

Podpisanemu Martinu Porenta, po domače pri Bendetu, posest-niku v Spodnjem Bitnju hiš. šte. 16, pogorela so dne 3. septembra t. l. vsa poslopja, ki so bila zavarovana pri

c. kr. priv. avstr. zavarovalni družbi „Dunav“ na Dunaju.

Že dne 13. septembra t. l. mi je izplačal gospod Rudolf Kokalj, glavni zastopnik „Dunava“ v Kranju, **polno zavarovalno svoto brez vsakega odbitka.** Za to hitro in povsem povoljno rešitev izrekam tem potom c. kr. priv. avstr. zavarovalni družbi „Dunav“ in nje glavnemu zastopniku gospodu Rudolfu Kokalju v Kranju

javno zahvalo

ter obenem **priporočam** najtopleje to zavarovalno družbo vsem posestnikom.

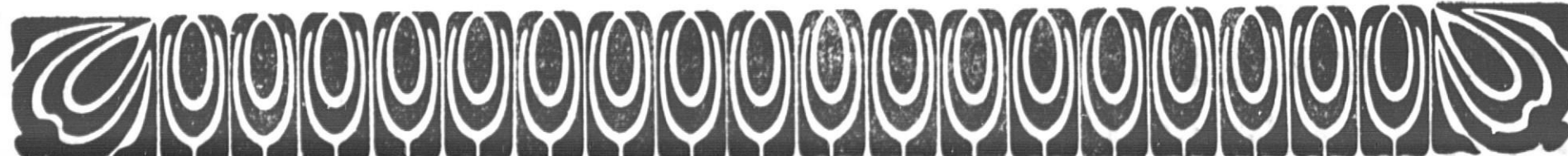
169

V KRANJU, dne 16. septembra 1907.

Andrej Porenta l. r.
priča.

Martin Porenta l. r.

Franc Perdan l. r.
priča.

Perlo

163 5-2

:: Franckova :: Perl-rž

pridatek in namestek za kavo
dobiva se povsod!

Za novo šolsko leto!

VSE ŠOLSKÉ POTREBSČINE ZA LJUDSKE IN
SREDNJE ŠOLE; PISALNO IN RISALNO ORODJE,
VSE NAJBOLJŠE KAKOVOSTI UKUSNO IN TR-
PEZNO IZDELANO TER PO NAJNIZJH CENAH

prodaja

Janko Kocmut

Kranj glavni trg poleg farne cerkve Kranj
TRGOVINA

z galanterijakim in norimberškim blagom. Velika za-
loga vsakovrstnega papirja in vseh pisarniških potreb-
ščin; dalje različnih šolskih torbic, ročnih kovčkov,
denarnic, različnih toaletnih mila in parfumov, pleten-
ic in košar, različnih krtačič za zobe, za snajenje zob
Seydlin, Odol in Kalodont.

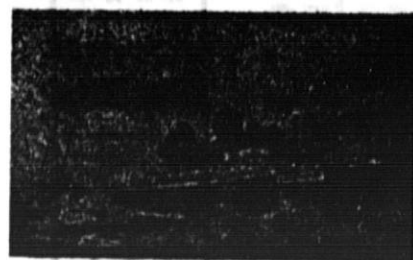

Otroški vozički v veliki izbiri!

DALJE PRIPOROČAM OENJ. DAMAM ZA ROČNA
DELA RAZLIČNE PREDTISKARIJE NA PLATNO
I. T. D. TER JUTO (ALI «ONGRES STOFF») IN VSE
ZRAVEN SPADAJOČE PREDMETE: KAKOR SVILA
IN SVILNATO PREJO I. T. D. 147 6-5

RAZGLEDNICE V VELIKI IZBIRI!

Postrežba točna! Cene nizke!
Tukaj se tiskajo tudi monogrami.

Samo
6
dni

Kavre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
francoske prekomorske družbe
Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Kavre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna
v Ljubljani. Dunajska cesta 18
v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane
gostilne pri «Figovcu». 148 26-7

Tiskarna I. Pr. Lampret

priloga

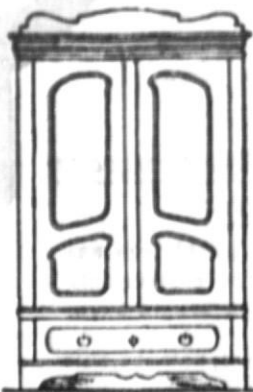
vizitnice, zavitke I. t. d.

Mladenič,

star 30 let, rokoделец, se želi poročiti z deklico ali mlado
vdovo, ki bi imela vsaj par sto goldinarjev gotovine ali
svoje posesti za trgovino v kakem kraju. Šivilje imajo
prednost. Ponudbe naj se pošiljajo pošte restant
št. 40, Mengeš. 167

Anton Drukar

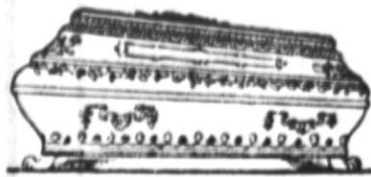
mizar, KRANJ št. 56 priporoča sl. p. n. občinstvu svojo zalogo
hišne opreme iz mehkega in trdega lesa.

Usoja si tudi sl. p. n. občinstvu naznaniti, da je otvoril
za mesto Kranj in okolico nov

pogrebni zavod, kjer bo imel vedno na razpolago vsako-
vrstne potrebščine za mrtvaške odre od
najbolj priprostih do najfinjših, kakor tudi ko-
vinaste krste, ter
vse v to široko
spadajoče potreb-
ščine po naj-
nižjih cenah.

156 4-3

Najbolje je najceneje.

Popravila točno in ceno.

Pod to
znamko
je spoznati
prodajalne,

v katerih
se prodajajo
samo Singerjevi
šivalni stroji

Singer Ko., ako. druž. za šivalne stroje

35 52-35

Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Stari stroji se razmenjujejo.

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-32
Dobi se
v
lekarni
Štefanič

Kovač

kateri zna dobro sekire kaliti, se takoj
sprejme samo za kalenje sekir z dobro
plačo in prostim stanovanjem. 3-1

A. Pogačnik

železarna in livarna, Ruše pri Mariboru (Štaj.)

Dr. Démetér Bleiweis-Źrsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in za bolezni u nosu
in vratu, naznanja, da ordinira odsihdob ob delavnikih od
8. do 9. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne v Ljubljani,
Cigaletove ulice šteu. 7, zrauen sodnije.

166 2-1

Vozni red

veljaven od 1. oktobra 1907.

Osební 1721	Osební 1711	Osební 1715	Osební 1723	Osební 1713	Osební 1719	Postaje	Osební 1714	Osební 1724	Osební 1716	Osební 1712	Osební 1718	Osební 1720
405	818	122	—	500	845	Trbiž	1033	—	303	728	1112	210
—	832	137	—	514	900	Bela peč	1022	—	252	717	1102	—
422	838	142	—	520	906	Rateče—Bela peč	1018	—	248	712	1057	157
433	848	154	—	531	917	Kranjska gora	1008	—	238	706	1043	143
450	903	213	—	548	924	Dovje	945	—	214	638	1025	129
459	914	222	—	557	943	Hnušca	932	—	200	623	1010	116
504	919	227	—	602	948	Jesenice	927	—	155	620	1005	103
513	934	240	502	645	1008	„	909	1108	140	553	935	1245
519	940	246	508	651	1014	Javornik	904	1103	135	548	930	1240
528	947	253	516	658	1020	Žirovnica	855	1054	127	539	921	1231
537	950	304	527	710	1029	Lesce—Bled	845	1043	117	529	911	1221
543	1001	310	533	716	1035	Radovljica	836	1035	108	520	904	1219
551	1010	319	542	725	1044	Otoče	825	1022	1255	507	881	1133
557	1016	326	548	733	1050	Podnart—Kropa	818	1017	1250	502	876	1124
607	1026	336	558	743	1100	Sv. Jošt	803	1002	1236	447	831	1139
614	1032	347	605	750	1106	Kranj	758	956	1231	442	826	1134
628	1044	402	617	811	1112	Škofjaloka	743	942	1217	427	812	1119
627	1056	414	628	822	1129	Medvode	729	929	1203	413	799	1104
646	1103	423	637	831	1136	Vižmarje	719	919	1154	401	785	1054
653	1110	430	644	838	1145	prih. Ljubljana drž. kolodvor	711	911	1146	392	771	1047
656	1112	433	647	842	1147	odh. Ljubljana južni kolodvor	708	908	1143	388	768	1043
658	1115	436	650	845	1150		705	905	1140	385	765	1040

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabota, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarja, porte in žnore, resice, kroplice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebne resice, čipke in žnore.

Serpe

iz svile, šipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otroško perilo in 135-9 odoje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdriske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glace-rokavice in rokavice za uniformance, pletenje, letne in zimke rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, napraniki in žepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, tricot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in polne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odoje in blazine za polovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, rebci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

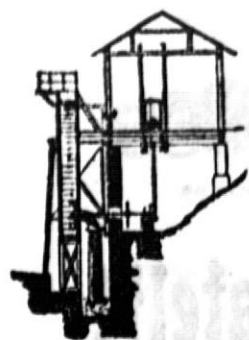
Razpošiljam po poštmem povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvast srajca št. 7. Dobro spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute vse v škafliji lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugalalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-14

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

123-18

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih

žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pratane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-34

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge šolske predmete v obliki izberi na debelo in drobno dobite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga, pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

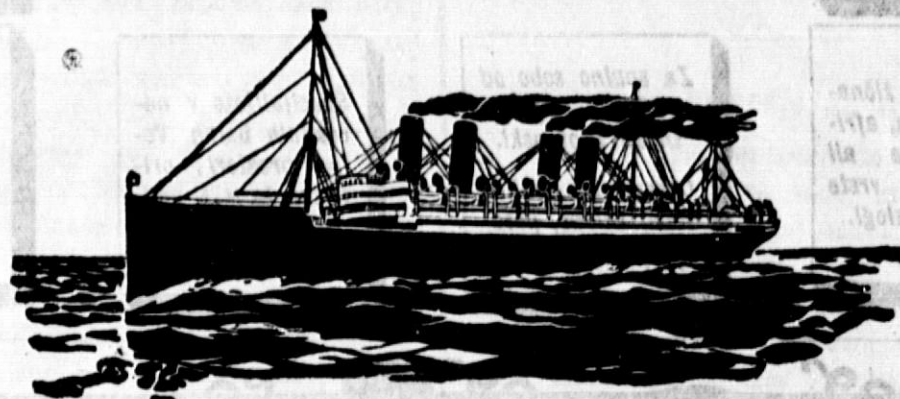
Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izberi.

Zaloga igralnih kart.

Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tačk, potovalnih kovčegov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce,

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-26

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tislerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Ruba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-46

Berite.

Pozor.

Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kokor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo s spoštovanjem

157 6-4

Gričar in Mejač.

Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-9 sproti hotela „Union“

prilaga
za gojitev las in
za umivanje
glave svoj zdrav-
niško priporo-
čeni gorko in
mrzlo zračni
sušilni aparat.
Suši brez nad-
letne vročine.
Ne povzročuje
skrcenja las.
Vpliva dobro na
pospeševanje
rasti las.
Zaloga vsakovrstnih
vpletov striženih in
zmešanih las
Oddelek za dame
s separatnim
vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Najcenejša in največja domača
ekspozitna tvrdka.

Razposiljanje švicarskih ur na
vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-
remontoar-Roskopf, trpežno
kolesje, gl. 2-45, enaka iz
pravega srebra gl. 3-95,
ista z dvojnimi tršim sre-
brnim močnim pokrovom
gl. 6-50 in naprej.

priporoča svoje izborni zalogo najfi-
nejših natančnih švicarskih ur, kakor
najbolj slovečih znamk Šafhausen, O-
mega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakras-
ki, verižice, nhami, prstani, obeski
i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih
cenah. — Dokaz, da je moje blago
zares fino in ceno, je to, da ga raz-
pošiljam po celem svetu in imam od-
jemalce tudi urarje in zlatarje glav-
nih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik,
kateri se pošlje zastoni in poštine
prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

St. 505. Prava srebrna cilin-
der-remontoar, trpežno ko-
lesje in močni pokrovi, gl.
4-85, ista z dobrim anker-
kolesjem gl. 5-95 in naprej.

6-37

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126-14 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hišiva vsake vrste
v vseh cenah. Ogle-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Špohjaliteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz žluna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žime, prva vrsta
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gl. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, ovis garniture.

Špohjaliteta v na-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v l. nad-
stropju.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalnik, miza, stan-
sko ogledalo.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 62 gl.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebn plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
vkor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršujo
111-15 tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

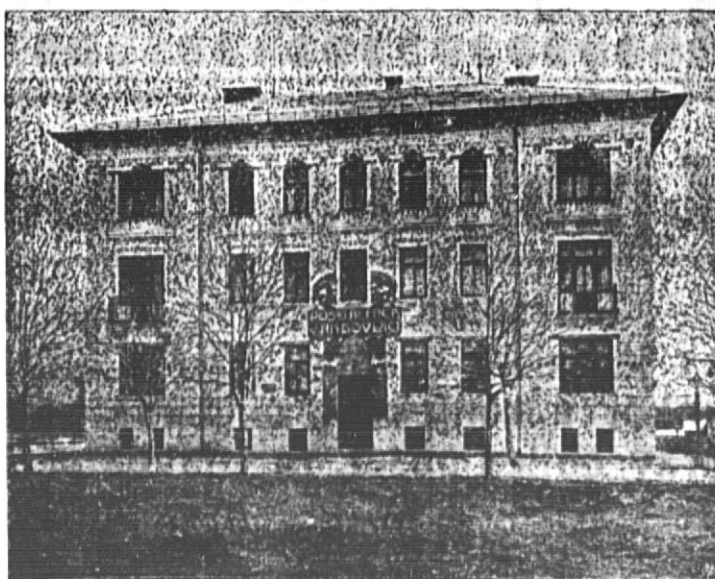
Denarni promet
v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 ¹/₂ % ali z 1 % amor-
tizacijo, na menice pa
po 6 %. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urduje se v centrali
in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-13